

0 3 cm

2 pav. Buivydiškių dvaro sodybos teritorijoje surastas čerpės fragmentas. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 2. A roof tile fragment found on the grounds of Buivydiškės manor.

šurfuose kultūrinis sluoksnis menkai intensyvus. Ankstyviausieji radiniai (smulkūs buitinės keramikos fragmentai ir žaliai glazūruoti kokliai) datuojami XVII–XVIII a. (perduoti LNM). Kasant šurfą 2, prie numatyto atstatyti svirno pamatų buvo tirta iki įžemio. Svirno pamatai krauti iš stambių akmenų. Jų įgilinimas nenustatytas – nebuvo gilinamasi nenorint sukelti pamatų avarinės būklės. Prie pamatų nedaug gilintasi ir pradėjus svirno pamatų tvirtinimo darbus, kurie atlikti 2010 m. spalio–lapkričio mėnesiais apie 16 m^2 plote. Šių darbų metu buvo atlikti žvalgymai, prie svirno pamatų vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių neaptikta.

2010 m. rugsėjo–spalio mėnesiais **Buivydiškių** buvusios dvaro sodybos fragmentų (UK 888) teritorijoje, renovuojamos šiluminės trasos vietoje apie 390 m^2 plote atlikti archeologiniai žvalgymai. Jie naujos informacijos suteikė nedaug – didžiojoje žvalgytos teritorijos dalyje kultūrinis sluoksnis suardytas ankstesnių žemės darbų metu. Aptikta tik keletas archeologinių radinių, iš kurių paminėtinas XVII a. datuojamas čerpės fragmentas (perduotas LNM) (2 pav.). Šios čerpės suradimo faktas leidžia materialiai pagrįsti dvaro istoriją tyrinėjusios istorikės Arimetos Vojevodskaitės teiginį, kad Buivydiškių dvaro branduolys dabartinio ansamblio vietoje susiformavo XVII–XVIII a. I pusėje.

The grounds of Abromiškės and Buivydiškės manors

A field evaluation (9 test pits, 19 m^2) was conducted at a construction site foreseen in the work area on the grounds of former Abromiškės manor (Elektrėnai Municipality). Test pits 4, 6, and 7 contained several 16th–18th-century finds. It was determined that the barn foundation was made of large loose fieldstones.

A field survey (about 390 m^2) was conducted at the site of the underground utility network renovation on the grounds of Buivydiškės manor (city of Vilnius). The cultural layers were partially destroyed during the Soviet era, but finds were discovered (Fig. 2). It is thought that the manor's nucleus was formed in the 17th – first half of the 18th century.

Linas Girlevičius

Semeliškių dvarvietė

Tyrimai Semeliškių (Elektrėnų sav.) dvarvietėje pradėti 1990 (*ATL 1990 ir 1991 metais*, V., 1992, t. II, p. 4–7), tęsti 1996 m. (*ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998, p. 316–318). Ankstyviausi radiniai datuoti XV a. Aptikta anksčiau dvarvietės teritorijoje stovėjusių pastatų lieka-

nų, nustatyta, kad tirtose vietose išlikęs 40–80 cm storio kultūrinis sluoksnis.

2010 m. gegužės–birželio mėnesiais dvarvietės teritorijoje atlikti žvalgomieji tyrinėjimai, ištirti 6 bendro 19,1 m² ploto šurfai. Čia buvo numatyta remontuoti 1932 m. statytą mūrinį mokyklos pastatą, buvusios sporto žaidimų aikštelės vietoje įrengti daugiafunkcinę sporto aikštelę. Vietos, kuriose planuojama atlikti statybos ir rekonstrukcijos darbus, patenka į valstybės saugomų kultūros paveldo objektų – Semeliškių dvarvietės (UK 17208) ir Semeliškių miestelio (UK 17106) – teritorijas. Vienas šurfas iškastas prie numatytojo rekonstruoti mokyklos pastato, likusieji – sporto aikštelėje.

Prie numatomo rekonstruoti mokyklos pastato pamatų kastame ***šurfe 1*** fiksuotas 80–85 cm storio kultūrinis sluoksnis. Viršutinė apie 20 cm storio sluoksnio dalis menkavertė. Žemiau atkasta mokyklos statybos laikotarpio (1932 m.) atgrinda. Giliau tirti XVI–XX a. susiformavę kultūrinio sluoksnio horizontai, šurfo P kampe atkasta ir dalinai ištirta XX a. pradžia datuojamos duobės dalis. Sporto aikštelėje numatomų įrengti vartų vietoje tirtame 8 m² ploto ***šurfe 2*** ištirtas 35–65 cm storio XVI–XX a. datuojamas kultūrinis sluoksnis, surastas nedidelis kiekis šio laikotarpio radinių. ***Šurfe 3*** didelė dalis kultūrinio sluoksnio suardyta XX a. pabaigoje tiesiant požeminę ryšių trasą. Kultūrinio sluoksnio storis siekia iki 70 cm. ***Šurfe 4*** tirtas iki 1,3 m storio kultūrinis sluoksnis, kuriame aptiktas didelis kiekis XVI–XVIII a. datuojamų buitinės keramikos fragmentų. Šurfe atkastas veikiausiai XVI ar XVII a. datuojamo iš akmenų krauto 80–90 cm pločio pamato fragmentas (1 pav.), paliktas nesuardytas. ***Šurfe 5*** tirtas 60–70 cm storio kultūrinis sluoksnis, kurio ankstyviausias horizontas datuotas XVI a. ***Šurfe 6*** aptiktas storesnis nei 3 m kultūrinis sluoksnis (2 pav.), kurio ankstyviausia dalis datuojama XVI–XVII a. Nustatyti tokio storo sluoksnio susidarymo šioje dvarvietės dalyje priežasties (ūkinė duobė, griovys, rėva?) kol kas nepavyko.

1 pav. Šurfe 4 atkastas XVI ar XVII a. datuojamo pamato fragmentas. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 1. A fragment of 16th or 17th-century foundation that was unearthed in test pit 4.

2 pav. Šurfas 6 iškasus jį iki 1,8 m gylio. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 2. Test pit 6 after being excavated to a depth of 1.8 m.

Atlikus archeologinius žvalgomuosius tyrinėjimus konstatuota, kad 1932 m. statyto mokyklos pastato Trakų g. 73 rekonstrukcijos metu planuojamų žemės kasimo darbų vietose būtina atlikti archeologinius žvalgymus. Tačiau prasidėjus statybos darbams, archeologui nedalyvaujant buvo iškasta tranšėja nuotekynei. Savavališkai iškastos tranšėjos vietoje kultūrinis sluoksnis suardytas apie 32 m^2 plote. Kultūrinio sluoksnio storis čia siekė 80–85 cm. Viršutinė suardytojo sluoksnio dalis datuotina XX a., apatinė veikiausiai XVI–XVII a.

Radiniai perduoti LNM.

Semeliškės manor site

A field evaluation (6 test pits, 19.1 m^2) was conducted on the grounds of the school in the town of Semeliškės (Elektrėnai Municipality). The school is at the site of the former manor. During an excavation conducted in the late 20th century, it was determined that the earliest finds discovered here come from the late 15th century. Evaluations were conducted at the site of the school's stadium, which is being reconstructed, and near the 1932 school building. Five test pits were excavated in the stadium. One contained a building foundation dating to the 16th or 17th century (Fig. 1). In excavating another test pit, it was determined that some pit, ditch, or natural relief feature had existed in the middle of the stadium and had been filled in with soil containing 16th–18th-century finds. The cultural layer here is over 3 m thick (Fig. 2). 16th–20th-century finds were discovered in the other test pits.

Gediminas Jonutis

Baisogalos dvaro sodyba

Baisogalos dvaro sodyba (UK 991) yra Vidurio Šiaurės Lietuvoje, Radviliškio r., Baisogalos miestelio PV dalyje, prie Kiršino upelio. Istoriniuose rašytiniuose šaltiniuose Baisogala pirmą kartą paminėta XIII a., 1791 m. jai suteiktos Magdeburgo teisės. Tuo metu čia jau buvo karališkasis dvaras, kuris atiteko didikų Suchodolskių giminei, o iš jų perėjo dvarininkų Komarų nuosavybėn, kurie XVIII a. viduryje – XX a. pradžioje ir pastatė dabartinį dvaro ansamblį. Iki šių dienų išlikę 19 dvaro sodybą formuojančių elementų, 12 ha parkas, tvenkiniai. Šiuo metu dvare įsikūręs Lietuvos veterinarijos akademijos Gyvulininkystės institutas.

Archeologiniai Baisogalos dvaro tyrinėjimai iki 2010 m. vykdyti 3 kartus. 2003 m. archeologinius žvalgymus atkasant svirno pamatus čia atliko Vida Kliaugaitė (žr. *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 309), 2008 m. žvalgomuosius tyrinėjimus dvaro vartų aplinkoje atliko Elena Pranckėnaitė (žr. *ATL 2008 metais*, V., 2009, p. 555), o 2009 m. tokio paties pobūdžio tyrinėjimus dvaro teritorijoje suprojektuotų ryšių kabelio trasos vietoje vykdė dr. Gytis Piličiauskas (žr. *ATL 2009 metais*, V., 2010, p. 260). Pirmųjų dviejų tyrimų metu neaptikta moksliniu požiūriu vertingų objektų, o 2009 m. atkastas neaiškaus pastato pamatas (spėjama XVIII a. pabaigos – XX a. pradžios) bei neįt-virtintos gyvenvietės liekanos su I tūkst. grublėtosios keramikos šukėmis.

2010 m. rugpjūčio mėn. UAB „Nostra Sedes" užsakymu buvo atlikti žvalgomieji tyrinėjimai rekonstruojamos Baisogalos dvaro sodybos ledainės (statytos 1830–1896 m. lai-